

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ
ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра спортивної медицини, здоров'я людини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність 073 „Менеджмент”

факультет туризму та факультет післядипломної та заочної освіти

рівень освіти: бакалавр

Робоча програма з дисципліни – «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності» для студентів спеціальності 073 менеджмент

III с. (денна форма навчання), II - III с. (заочна форма навчання)

Розробник: доцент, к. н. фіз.вих., Жарська Н.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спортивної медицини, здоров'я людини

Протокол від 28 серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри спортивної медицини, здоров'я людини

_____ (доц. Будзин В.Р.)

“ _____ ” _____ 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4			
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 073 менеджмент	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Рівень вищої освіти: бакалавр	30 год	6 год
		Практичні, семінарські	
		30 год	4 год
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год	110 год
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності» є формування у бакалаврів фундаментальних знань про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, в першу чергу техногенного характеру, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувати необхідні в майбутній практичній діяльності фахівця уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни *студент повинен*

знати: важливі терміни, поняття та визначення здоров'я та безпеки життєдіяльності; загальну характеристику впливу діяльності людини на навколишнє середовище; джерела небезпеки життєдіяльності людини та породжені ними фактори; безпеку життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій; організацію і управління безпекою життєдіяльності; заходи, спрямовані на забезпечення безпеки життєдіяльності при появі небезпек різного походження.

вміти: розпізнати за різними ознаками (зовнішніми, фізичними, хімічними та ін..) існуючу та потенційну небезпеку і прогнозувати її вплив на здоров'я та життя людей; застосовувати теорію ризику для оцінки небезпеки та безпеки життєдіяльності; визначити надійні заходи і засоби захисту від небезпек життєвого середовища; застосовувати в практичній діяльності вимоги законодавчих і нормативних актів.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Охорона праці та безпека життєдіяльності в умовах небезпеки.

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Основні положення навчальної дисципліни БЖД, основні поняття та визначення, класифікація джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів, принципи безпеки життєдіяльності.

Тема 2. Основи фізіології, гігієни праці та повітря робочої зони

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.

Тема 3. Основи виробничої та електро- безпеки.

Механічні коливання, загальні положення електробезпеки, фактори, що визначають небезпеку ураження електричним струмом, технічні способи та засоби захисту, вибухи і пожежі, Електромагнітні поля, Іонізуючі випромінювання. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом

Тема 4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Визначення категорії виробничого приміщення за вибуховою, вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення

пожежної безпеки виробничого об'єкта. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння.

Змістовий модуль 2. Загальні принципи, способи та засоби захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Тема 5. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.

Визначення поняття “надзвичайна ситуація”, причина виникнення та особливості розвитку надзвичайних ситуацій, надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за рівнями, загальні принципи, способи та засоби захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Тема 6. Правова основа організації охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Конституція України, основа національної безпеки України, Законодавство України про охорону здоров'я, надзвичайний стан, захист населення від інфекційних хвороб, охорона праці, охорона навколишнього природного середовища, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням, які спричинили втрату працездатності, особам, що виїхали за межі України.

Тема 7. Управління охороною праці та безпекою життєдіяльності

Основа управління безпекою життєдіяльності в Україні, Єдина державна система запобігання надзвичайних ситуацій в Україні, Функціональна підсистема єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, перевірка й оцінка стану техногенної безпеки потенційно небезпечних об'єктів господарювання, Організація роботи з профілактики невикористаного травматизму, Державні органи по управлінню та нагляду за безпекою життєдіяльності.

Тема 8 Цивільна захист в надзвичайних ситуаціях

Основні принципи і способи захисту населення у НС. Захисні споруди цивільної оборони і вимоги до них. Засоби індивідуального захисту населення. Евакуаційні заходи. Організація і планування евакуаційних заходів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	с.р.		л	С	П	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Охорона праці та безпека життєдіяльності в умовах небезпеки												
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з охорони праці та безпеки життєдіяльності	14	4	4	-	-	6	14	2	2	-	-	10
Тема 2 Основи фізіології, гігієни праці та повітря робочої зони	16	4	4	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 3. Основи виробничої та електро-безпеки.	16	4	4	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	16	4	4	-	-	8	22	2	-	-	-	20
Разом за змістовим модулем 2	62	16	16	-	-	30	56	4	2	-	-	50
Змістовий модуль 2. Загальні принципи, способи та засоби захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій												
Тема 5. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій	18	4	4	-	-	10	22	2	-	-	-	20

Тема 6. Правова основа організації охорони праці та безпеки життєдіяльності	18	4	4	-	-	10	12	-	2	-	-	10
Тема 7 Управління охороною праці та безпекою життєдіяльності	13	4	4	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Цивільна захист в надзвичайних ситуаціях	9	2	2	-	-	5	20	-	-	-	-	20
Разом за змістовним модулем 2	58	14	14	-	-	30	64	2	2	-	-	60
Усього годин МОДУЛЬ 1	120	30	30	-	-	60	120	6	4	-	-	110
Разом	120	30	30	-	-	60	120	6	4	-	-	110

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1			
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з охорони праці та безпеки життєдіяльності	4	2
2	Тема 2. Основи фізіології, гігієни праці та повітря робочої зони	4	-
3	Тема 3. Основи виробничої та електро- безпеки	4	-
4	Тема 4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	4	-
5	Тема 5. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій	4	-
6	Тема 6. Правова основа організації охорони праці та безпеки життєдіяльності	4	2
7	Тема 7. Управління охороною праці та безпекою життєдіяльності	4	-

8	Тема 8 Цивільна захист в надзвичайних ситуаціях	2	-
	Разом	30	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Безпека людини – невід’ємна складова характеристики стратегічного напрямку розвитку людства.	4	6
2.	Класифікація небезпек - перший крок до забезпечення безпеки.	4	6
3.	На прикладі реальних подій та ситуацій, взятих з життя або наведених в засобах масової інформації, визначити серйозність та ймовірність небезпеки.	4	6
4.	Психіка людини і безпека життєдіяльності.	4	6
5.	Екологічні проблеми в Україні.	4	6
6.	Соціальні хвороби.	4	6
7.	Оцінка впливу техносфери.	4	6
8.	Психофізіологічні фактори небезпеки життєдіяльності людини.	4	6
9.	Значення психологічного клімату в колективі.	4	6
10.	Природні небезпеки на території України.	2	6
11.	Динамічні явища поверхні Землі і безпека людини.	4	8
12.	Промениста енергія Сонця і життєдіяльність людини.	4	8
13.	Причини виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру на території України.	4	8
14.	Профілактичні заходи попередження надзвичайних ситуацій.	4	8
15.	Аварія на ЧАЕС: причини та наслідки.	2	8
16	Навколишнє середовище і здоров’я людини	4	10
	Разом	60	110

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять в усній та письмовій формах.

- Пасивне навчання (присутність на лекціях) – 0-10 балів.
- Активне навчання (відповіді, участь у дискусії) – 0-40 балів.

- Творча письмова робота (презентація) за вибором - 0-20 балів:
- Підсумкова письмова контрольна робота - 0-30 балів

Підсумковий контроль – залік (III семестр – денна форма; III семестр – заочна форма навчання).

10. Залікові вимоги

1. Предмет, завдання та основні визначення «Охорони праці та безпеки життєдіяльності».
2. Основні принципи забезпечення безпеки життєдіяльності.
3. Класифікація небезпечних та шкідливих виробничих факторів.
4. Абіотичні, біотичні та антропічні екологічні чинники; їх вплив на організм людини.
5. Небезпеки; класифікація джерел небезпеки.
6. Гідросферні стихійні лиха: Причини, наслідки, заходи запобігання та безпека людей при повенях, зсувах, снігових лавинах.
7. Метеорологічні стихійні лиха: урагани, смерчі, блискавки, пожежі – причини виникнення, характеристика, заходи зниження їх наслідків.
8. Літосферні стихійні лиха: землетруси, вулкани, селі - причини, характеристики, заходи зниження їх наслідків.
9. Загальні закономірності виникнення соціальних та політичних джерел небезпек: конфлікт, війна, тероризм.
10. Екстремальні ситуації криміногенного характеру; способи їх уникнення.
11. Екологічні небезпеки. Парниковий ефект, порушення озонового шару, кислотні опади; їх вплив на довкілля і здоров'я людини.
12. Природно-соціальні небезпеки. Попередження та усунення небезпечних наслідків їх дії.
13. Механічні коливання: ультразвук, інфразвук. Основні кількісні характеристики. Вплив на організм людини. Захист від їх дії.
14. Визначення, причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій.

15. Надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру: класифікація за рівнями.
16. Надзвичайні ситуації природного походження - причини виникнення, характеристика, заходи зниження їх наслідків.
17. Надзвичайні ситуації техногенного походження - причини виникнення, характеристика, заходи зниження їх наслідків.
18. Надзвичайні ситуації соціально-політичного походження - причини виникнення, характеристика, заходи зниження їх наслідків.
19. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: основні завдання, принципи.
20. Види, рівні та критерії класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
21. Назвіть правила проведення евакуації в загальноосвітніх навчальних закладах у разі виникнення надзвичайних ситуацій.
22. Єдина державна система запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного і природного характеру і реагування на них (ЄДСЗР); Структура та завдання.
23. Функціональна підсистема єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.
24. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення: структура та завдання.
25. Міністерство надзвичайних ситуацій України: структура та завдання
26. Державна служба гірничого нагляду та промислової безпеки України: структура та завдання
27. Основа національної безпеки України.
28. Надзвичайний стан, мета його введення. Навести приклади.
29. Організація життєзабезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій.
30. Основа національної безпеки України: структура, завдання та принципи.

31. Біологічні небезпеки: збудники інфекційних хворіб, шляхи проникнення їх в організм людини.
32. Інфекційні захворювання; механізми передачі інфекції.
33. Назвіть найпоширеніші інфекційні захворювання людини. Які існують заходи попередження епідемій?
34. Шум. Основні кількісні характеристики шуму. Вплив на організм людини. Захист від дії шуму
35. Вібрація. Шкідливий вплив вібрації на організм людини. Захист від дії вібрації.
36. Види аварій, катастроф, причини, наслідки та шляхи запобігання.
37. Причини, що обумовлюють пожежі та вибухи в умовах промисловості.
38. Аварії на транспорті. Попередження та усунення небезпечних наслідків їх дії.
39. Аварії з витоком сильнодіючих отруйних речовин: джерела, причини, особливість та рівні впливу хімічних речовин.
40. Пожежі та вибухи. Попередження та усунення наслідків їх дій.
41. Домашні пожежі; їх причини. Долікарська допомога при отруєнні чадним газом.
42. Сформулюйте правила безпечної поведінки людей під час аварій на системах життєзабезпечення (водонапірна станція, лінія електропередач, котельня тощо).
43. Електричні травми: місцеві та загальні. Основні характеристики електричних травм. Вплив на організм людини.
44. Фактори, що визначають небезпеку ураження електричним струмом.
45. Характеристика дії електричного струму на організм людини в залежності від його виду та сили.
46. Захисні засоби, які використовуються в електроустановках від ураження електричним струмом.
47. Заходи, що забезпечують безпеку робіт в електроустановках.

48. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності
49. Страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням, які спричинили втрату працездатності, особам, що виїхали за межі України.
50. Захист населення від інфекційних хвороб: санітарна охорона території України, карантин.
51. Перевірка й оцінка стану техногенної безпеки потенційно небезпечних об'єктів господарювання
52. Організація роботи з профілактики невиробничого травматизму.
53. Права людини, проголошені в Конституції України щодо безпеки життєдіяльності.
54. Законодавство України «Про охорону здоров'я».
55. Законодавство України «Про пожежну безпеку».
56. Закону України «Про охорону праці».
57. Законодавство України «Про охорону навколишнього середовища».
58. Закон “Про запобігання захворювання на СНІД та соціальний захист населення”; його значення.
59. Право громадян України на захист свого життя і здоров'я при небезпеках різного характеру.
60. Державні організації контролю за дотриманням законодавства щодо безпеки життєдіяльності.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота								
	ЗМ 1				ЗМ 2				Сума
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Денна (усього балів)	0-6	0-6	0-11	0-22	0-6	0-11	0-11	0-22	100
Опитування на семінарах	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	
Пасивне навчання	0-1	0-1	0-1	0-2	0-1	0-1	0-1	0-2	
Творча письмова робота	0	0	0-5	0-5	0	0-5	0-5	0	
Підсумкова письмова контрольна робота	0	0	0	0-15	0	0	0	0-15	
Заочна (усього балів)	0-50	-	-	-	0-50	-	-	-	100
Пасивне навчання	0-5	-	-	-	0-5	-	-	-	
Опитування на семінарах	0-20	-	-	-	0-20	-	-	-	
Творча письмова робота	0-10	-	-	-	0-10	-	-	-	
Підсумкова письмова контрольна робота	0-15	-	-	-	0-15	-	-	-	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Змістовий модуль 1. Охорона праці та безпека життєдіяльності в умовах небезпеки

Теми та зміст семінарських занять

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Основні положення навчальної дисципліни БЖД, основні поняття та визначення, класифікація джерел небезпеки, небезпечних та шкідливих факторів, принципи безпеки життєдіяльності.

Самостійна робота.

1. Безпека людини – невід’ємна складова характеристики стратегічного напрямку розвитку людства.

2. Класифікація небезпек – перший крок до забезпечення безпеки

3. На прикладі реальних подій та ситуацій, взятих з життя або наведених в засобах масової інформації, визначити серйозність та ймовірність небезпеки.

Тема 2. Основи фізіології, гігієни праці та повітря робочої зони.

Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці.

Самостійна робота.

1. Психіка людини і безпека життєдіяльності

2. Врахування біоритмів в управлінні життєдіяльністю людини.

3. Значення якості харчових продуктів у життєдіяльності людини.

Тема 3. Основи виробничої та електро- безпеки.

Механічні коливання, загальні положення електробезпеки, фактори, що визначають небезпеку ураження електричним струмом, технічні способи та засоби захисту, вибухи і пожежі, Електромагнітні поля, Іонізуючі випромінювання.

Самостійна робота.

1. Основні чинники негативного впливу на здоров’я учнівської молоді (шкідливі звички, харчування, гіподинамія). Шляхи попередження і усунення чинників негативного впливу.

2. Вплив техносфери на навколишнє середовище.

3. Екологічні проблеми в Україні.

Тема 4. Основи пожежної профілактики на виробничих об’єктах

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Визначення категорії виробничого приміщення за вибуховою, вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.

Самостійна робота.

1. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкта.
2. Пожежна сигналізація.
3. Засоби пожежогасіння

Змістовий модуль 2. Загальні принципи, способи та засоби захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Тема 5. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.

Визначення поняття “надзвичайна ситуація”, причина виникнення та особливості розвитку надзвичайних ситуацій, надзвичайні ситуації природного, техногенного та соціально-політичного характеру, класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за рівнями, загальні принципи, способи та засоби захисту в разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Самостійна робота.

1. Політичні конфлікти в Україні: причини виникнення та способи розв'язання
2. Соціальні небезпеки: алкоголізм, куріння.
3. Причини виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру на території України.

Тема 6. Правова основа організації охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Конституція України, основа національної безпеки України, Законодавство України про охорону здоров'я, надзвичайний стан, захист населення від інфекційних хвороб, охорона праці, охорона навколишнього природного середовища, загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхові виплати у зв'язку з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням, які спричинили втрату працездатності, особам, що виїхали за межі України.

Самостійна робота.

1. Законодавство України про охорону навколишнього середовища
2. Законодавство України про охорону здоров'я. права громадян у царині охорони здоров'я.
3. Законодавство України про охорону праці

Тема 7. Управління охороною праці та безпекою життєдіяльності

Основа управління безпекою життєдіяльності в Україні, Єдина державна система запобігання надзвичайних ситуацій в Україні, Функціональна підсистема єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, перевірка й оцінка стану техногенної безпеки потенційно небезпечних об'єктів господарювання, Організація роботи з профілактики невиробничого травматизму, Державні органи по управлінню та нагляду за безпекою життєдіяльності.

Самостійна робота.

1. Законодавство України про дорожній рух
2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря
3. Законодавство України про тваринний світ.

Тема 8 Цивільна захист в надзвичайних ситуаціях

Основні принципи і способи захисту населення у НС. Захисні споруди цивільної оборони і вимоги до них. Засоби індивідуального захисту населення. Евакуаційні заходи. Організація і планування евакуаційних заходів.

Самостійна робота:

1. Керівництво Цивільною обороною
2. Державна санітарно-епідеміологічна служба, склад, коло завдань, прав і обов'язків.
3. Державне управління охороною праці, структура, функції і відповідальність.
4. Державне управління охороною навколишнього природного середовища.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: Навчально-методичний комплекс для підготовки спеціалістів ступеня «бакалавр» III-IV рівнів акредитації для всіх напрямків підготовки /М.М.Сакун, І.В.Москалюк, В.Ф.Нагорнюк; за редакцією Сакуна М.М. – Одеса: Видавництво, 2017. – 400 с.
2. Безпека життєдіяльності. Конспект лекцій. Праховнік Н.А., Зацарний В.В., Землянська О.В. – К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2015. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kandle/123456789/18956>.
3. Зацарний В.В., Праховнік Н.А., Землянська О.В., Зацарна О.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник – К.: НТУУ «КПІ» ІЕЕ, 2016. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kandle/123456789/18263>.
4. Іванов І.І. Законодавчі та нормативно-правові засади охорони праці: Навч.посіб./ І.І.Іванов, М.В. Сухарева, А.Г. Мешкова, О.С. Соболевська. - Дніпро: НМетАУ, 2019. - 61с.
5. Лукін Є.В., Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності. Ч. III: Навчальні посібник. – Дніпропетровськ, НМетАУ, 2015. – 61 с.
6. Охорона праці. Методичні вказівки до виконання практичних робіт: Зацарний В.В., Гусєв А.М. – К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017, 40 с.
7. Цивільний захист. Конспект лекцій: Міхеєв Ю.В., Землянська О.В. – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – електронне видання. URL: <http://ela.kpi.ua/kandle/123456789/3559>

ДОДАТКОВА

1. Конституція України. – К.: Алерта, 2015. – 75 с.
2. Правила улаштування електроустановок ПУЕ-2017. – К.: Міненерговугілля України, 2017. – 617 с.
3. Кодекс законів про працю України. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 84 с.
4. Закон України «Про охорону праці». – К.: Паливода, 2015. – 32 с.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV (поточна редакція – 01.01.2017) – zakon0.rada.gov.ua.
6. Кодекс цивільного захисту України Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 34-35. - ст.458. <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon2.rada.gov.ua.

8. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (поточна редакція – 05.10.2016) – zakon5.rada.gov.ua.
9. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964-IV (поточна редакція – 07.08.2015) – zakon5.rada.gov.ua.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII (поточна редакція – 01.01.2016) – zakon5.rada.gov.ua.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
3. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
4. <http://dsp.gov.ua> – сайт Державної служби України з питань праці.
6. <http://www.dsns.gov.ua> – сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України.
7. <http://www.fssu.gov.ua> – сайт Фонду соціального страхування України.
8. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»